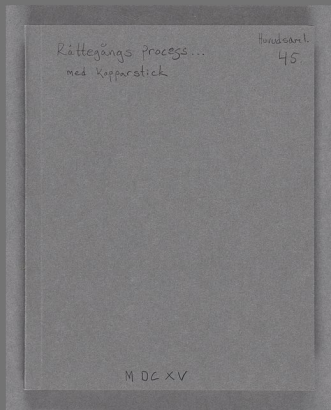

Kon: may. til Swerigis Rättegångs Process, som achtas skal vthi H. ...

SOT // Kungl. förordningar / I. saml.

Tillkomstår 1615

Digitaliserad år 2016

Rättegångs process...
med kopparstick

Huvudsaml.
45.

M DC XV

Sum. Mag. th.

Carte
sum. ad hoc
S...

En Vnder
hede D...

CVM GRA
Vndt i C

M

Hus och saml.
47.

Kon: May. til Sverigis

Rättegångs Process

som achtas skal behi H. K. May.
Konungzlige Hoffrätt/

Sampt

En Underrättelse huruledes the aff-
sagde Domar ordentligen skole
exequeras.

CVM GRATIA ET PRIVILEGIO.

Tryckt i Stockholm/hoos Ignatium
Meurer / Åhr

M D C X V.

Swedish signature

131

med kopparstik

5

uppl. a, var. a

I

land /
 Öfre v
 renheet
 Punne
 lighit
 mentet
 mindre
 Och fö
 tiden
 the Or
 Swerig
 der / ha
 respect
 igen /
 Ordn
 hollen
 och im
 om wa
 Judicia
 Lagh
 motto
 swar
 och be
 igen bl
 mache
 skal stå
 ras B

Wij Gustaf Adolph/
med Gud; nåde/ Swerigis/
Göthis och Wendis utkorade Ko-
nung och Arffurste / Storfurste til Fin-
land / Hertigh til Estland och Westmanneland /
Göre witterligt / At såsom wij aff daghlig forsa-
renheet noghsampt och öffuerflödeligen förmärkte
kunne / at thet är beswärligt / Ja / endeels omöge-
lighit til at uppehålla / fordra och främia i Reges-
mentet ite fredhsampt och roligt wäsende / medh
mindre hwarion och enom wedersfaars lika rätt:
Och förhensuld (så mycket thenne büllesamme
tiden hafwer medgiffuit) haffua winlagde oss / at
the Ordningar och Stadgar / som aff framsarne
Swerigis Konungar och Regenter / wåre förfä-
der / haffue gjorde warit / moete tilböriligen bliffua
respecterade / och komma uti sitt förre löstige brukt
igen / Särdeles at och uti Rättegångsaker then
Ordning och Process kunde blifwa widh macht
hollen / som Swerigis Lagh Klarligen uttrycker
och inneholler : Så haffue wij och högeligen the
om warit bekymbrade / huruledes thet Supremum
Judicium, à quo non est appellatio, och Swerigis
Laghbook kallar Konungs Doom / måtte i lika
moete komma til sin Kraft och Myndigheet igen /
Zwarföre haffue wij för gott anseede / samtyckt
och bewilliat / at wålb:re Supremum Judicium skal
igen bliffua uprättat / och sedhan ährligen widh
macht hollas : Der wåre Underlåter och androns
skal stå frött och wara effterläts at andraga the
ras Beswåringar / Saker och Ärendes / och på

A ij them

whom förwänta itt tilbör'ligt Beskedh / aff wåre
 Doombassuande och Bifficlarer. Och skole för-
 benånde wåre Vnderfärer medh inge andre Saker
 binda och tee sigh fram / än the som kunne wara
 Laghwadde / och eliest wti samma Rättegång bö-
 re och skole skärskodas och dömmas. Men på
 thet at the som Dommare Embetet beklådha och
 med Rättegången haffua beställa / så wål som the
 hwilke affsagde Dommarne skole ställa wti tilbör-
 ligh exsecution och ratione officii aff samma Rättes-
 gånger åre deelachtige / måge vndfly all Oordning /
 Theslyktes och at med alle Saker så måtte förhand-
 las / at the som komma för Rätta / icke skole länge
 uppehållas / Therföre haffue wij witterligen / eff-
 ter wårt elskelighe Rikts Råd; Betänckande låte
 författa effterföliande Ordning / effter hwilken
 förbenånde Dommare och andre skole sig regulera;
 rätta och förhålla / så frampt the wele vndfly och
 vndwijta wår Konungzligh Hånd och Onåde.

På hmadh-
 rum och nå-
 le then Ro-
 nungzlige
 Hoffrätt
 hållas skal.

Först / Wår Konungeligh
 Doom / Rämpnd eller Hoffrätt/
 skal altijdh bliffua hollin wthi wår
 Haffwudstadh Stockholm / wti itt besymer-
 lighit ther til förordnat Rum och Ställe /
 med mindre / anten wij eller effterkommande
 Swerigis Konungar för märkelige Dr saker
 wille på någon tidh tilgörandes förläggian
 til andra Dr ter i Riffet.

Til

Til
 Konung
 ra försorg
 nogsampt
 mare Em
 förfarne
 tige / este
 wthi Ri
 sens D
 Riffen
 lärde o
 Droh
 Domb
 nan fö
 Konun
 let the
 Num
 ge Ho
 besatt
 anten
 wnan
 sätt d
 ga /
 beklå
 ma E
 ha fir

Til thet Andra / Denne wår
 Konungzlige Nämnd eller Hoffrätt skal wa-
 ra försörgd med fjorton Personer / the ther
 nogsampt åre *qualificerade* at beklåda Do-
 mare Embetet / särdeles vti Swerigis Lagh
 försarne och öfwade / bestedelige och oprich-
 tige / efter som på them bäst kan wara ämpne
 vthi Rikket. Ibland thesse skal altijdh Rikets
 Droket wara en / med fyre andre aff
 Rikets Råd / fem af Adel och fyra andre
 lärde och laghsarne åhrlige Mån / Och skal
 Droket ten städse wara wår *President* eller
 Dombassuande / och honom til hielp en an-
 nan för *Vicepresident* förordnas aff then
 Konungzlige Hoffrätt / aff en thera aff med
 let ther sitta / och behollandes sitt wanlige
 Rum: Och sedan thessa wår Konungzli-
 ge Hoffrätt en gång med stielige Personer
 besatt år / och nogon aff them sedan kunde /
 anten igenom Döden ifrån kallas / eller eliest
 waantöör warda / eller och på hwarichanda
 sätt detta sitt Dommare Embete qwitt gån-
 ga / Så skole the andre som ännu Embetet
 beklåda / of sex Mån i Walet settia / af sam-
 ma Stånd och Wilkor / som then förre warie
 hafwer / innan sex Wetur nåst ther efter / Af

Medh hwar
 många Per-
 soner then
 Konungzli-
 ge Hoffrät-
 ten skal wara
 försörgd och
 om hvars
 och eens
 Säte.

in bidin. Indigo
 punct. 12.

*ab initio eligi-
 tibus effores-
 et officio
 collocat postea
 eligantur et
 tribunali*

13

A. iij

hwille

hwilke sex och förestälte Personer wth en wth
wålia / och i then affgångnes stadh förord
na och insettia wele / Och then som således
insatt blifwer / Är thet en af Riksfens Rådhs/
tä beklåde thet Säte i Rätten / som han eliest
effter Stånd och Kall ibland Rådet hafwa
bör / Men är thet en aff Adel / beklåde thz ne
derste Rummet ibland sitt Medel / Och sam
malunda vti thet tridie.

Suru offta
om åhret the
Konungslig
Soffrätt hål
las skal / och
på huad tidh

Til thet Tridie / Och på thet
hwar och en thes bättre må weta hwad tidh
om Åhret han theme wår Konungslig Hof
rätt besökia skal / Så hafwe wij thet altså för
ordnat / at han skal hollas två gånger om
Åhret / hwar gång otta Wetur / Förste gång
ifrån *Walburgis* och in til *Petri Pauli* : An
nan ifrån *Mårnessa* til *Martini* / På huilke
tider wår *Præsident* med samtliche sine förord
nade *Wissitiare* skal wara tilstådes och thet
slijta och åtskilia alle för. te *Årender*. These
mellan skal anten wår *Præsident* eller *Vicepra
sident* / sampt tre af the andre / En af Riksfens
Rådhs / en aff Adel / och en Lård och Lagfaren
altidh *residera* i *Stockholm*. Fördriftar sig
nogon utan wår *Wetskap* / *Lof* och *Minne* / af
dem fyre som thet til förordnade äre / begifua
sig

fig thet if
del med
we förbr
Men h
eller no
at förh
tidh ic
ligh S
fem D
mer / t
hafwe
tilkän
Konu
för: d
Dog
tilstå
hafst
der /

hafst
icke
la ö
vth
wim
men
trä

fig ther ifrå/ och icke nogon annan aff sit Me-
del i medler tijd i sitt Ställe förordnar/ haf-
we förbruttit sitt halfwe Åhrs Underhold.
Men hwar *Præsidenten*, *Vicepræsidenten*
eller nogon annan aff *Bijfittiarne* vnderstå
at förholla sig ther ifrån/ och på förefagdan
tjindh icke komma tilstådes/ utan laga och skå-
ligh Förfall / tå skal han hafwa förwärfat
fem Daler hwar Daggh som han senare kom-
mer/ the *Fattigas* *Eensaak*: Men ther han
hafwer laga förfall/ tå skal han sådant gifwa
tilkena genom sit *Budh* och *Skrifwelse*/ then
Konungzlige Hofrätt / två dagar tilförene
för: än *Rättegångs Terminen* begynnas:
Dog hwar än icke flere än otta på råtten tijd
tilstådes woro / tå skole the icke thes mindre
hafwa macht optaga alle förefallande *Åren-
der* / och them ransaka/ skårskoda och dömma.

Til thet fierde/ *Wår Doom*

hafwande / *Assessores* eller *Bijfittiare* skole/
icke allenast sielfue wara förplichtade at hol-
la öffuer thenna wår *Ordnung* och *Process* /
vthan och jämwäl med högsta fljitt ther om
winläggia sig / at han må blifwa effterkom-
men aff androm/ och vti ingen måtto öfwer-
trädd / mykit mindre nederlagd och förgå-
tin/

*Dombafwå-
de* och *Al-
fellores skole
holla hand
vdfwer the
Konungzlige
Hofrättens
Ordnung.*

tin / särdeles aff them som wele föra the ras
Saker för Rätta.

Doomhafw.
oc Assessor
skole skickas
gen och på
Rättegångs
tidh och tim
ma.

Til thet Femte / Så skole och
wår Doomhafuande och Biffittiare altijdh
wara tillstådes vppå förelagda Tidher och
Rättegångs Timmer om Åhret / Särdeles
på the Dagar och stunder vti hwarie Weta/
som Rättegångs Sakerne skole hafwas för
händer / Nämligen / ifrån otta slår om Mor
gonen / in til ellefwe år slaghit för Midda
gen : Och hwar så behöffues / en stund eller
Två efter Middagen. Vnderstår sigh no
gon / antingen förr skilias ther ifrån / eller
och kommer icke i rätten tidh tillstådes / så
skal han hafwa förwårckat een Mark för
hwar Timma / Och blifwer han aldeles he
la Dagen borta utan laga bewijfligit För
fall / böte Fem Daler / the Fattigas Ensaak.
Och skal wår *Advocat Fiscal* widh wår hög
sta Dnåder tilgörandes wara förplichtat /
icke allena skijtelighen och utan nogors Per
sons Åuseende / vptekna Personerna när the
förseent komma til förestälte Rättegångs
Terminer / och sedan när the hwar Dagh el
ler Stund borte blifwa / Vthan inmana the
Böte Peningar som förbre them Fattigom
tilfalne äre / och göra ther reeda före.

Lil
alle D
Domma
hafwande
thema
Cedh:
W

på the
te och f
Embe
at wiij
ste För
Riitfe
sluit/
och ve
ga / v
Saker
egent
derfo
fång
legier
hold
Må
för n
och f
och ta
gålt

Til thet Siette / Och såsom

Domhafväs
des och Döftra
ttarnars
Eedh.

alle Dommare skyldige äre at göra thetas
Dommare Eedh / så wele wij at wår Dom-
hafwande så wål som Buisittiare skole göra
thenna effterföliande / lijflige och skrifftelige
Eedh: ^{dag} ^{lofuar} ^{fuor}

Wij lofwe och swårie widh Gudh och
på thet helige Ewangelium / thet wij skole lå-
te oss sinne uti wårt ombetrodde Dommare
Embete / trogne / redelige och öprichtige / så
at wij wele effter wårt beste / ytterste och hög-
ste Förstånd / så och effter Swerigis Lagh /
Riktsens Stadgar / Affhandlingar och Bes-
sluut / gode loflige Bruuk och Sedwaner /
och utan noget Anseende til Personen / opta-
ga / ransaka / skårskoda och dömma alla the
Saker som för Rätta komma kunna / och
egentligen thenna Konungz lige Domen we-
derkoma / Doch hwart och itt Ståndz wål-
fångne Frihceeter / Rättigheeter och *Privi-
legier* uti allo motto oförbrånckte och för bes-
holdne / och thet ey låte för Frandsämjo /
Någhsämjo / Rådde / Wånstap / Wild / eller
för nogon annan Orsaak skuld. / Wij wele
och skole icke heller / anten sielfwe anamma
och taga / eller igenom andre anamma och ta-
ga låta nogre Mutor / Ståncker och Förå-
B ringar /

te föra thetas

å skole och
ittiare alle
da Tidher och
et / Sårdeles
warie Wåta-
le hafwas för
slår om Nö-
tit för Midda-
en stund eller
r står sig no-
r ifrån / eller
tilfådes / så
n Mark för
n aldeles ho-
mjligt för
gas Embete.
idh wår hög-
förpliktat /
nogors Per-
erna när the
Rättegångs
var Daghe
inmanne
m Sattigom
före.

ringar / särdeles aff them som föra theras
Saker i Rätten / eller och för nogon Win-
ning eller Gordeel skull / then wij kunne aff
stridige Parterne förwenta / på hwad sätt
och vnder hwad skeen thet så helst ske kan/
mera bisplichte then ena än then andra. Wij
förplichte oss och här brede widh / at såsom
wij icke skole gifwa Parterna som gå medh
hwar annan til Rätta / nogon Warning om
Sakerne / Så wele wij icke heller oppnbara
anten them eller androm / thet som lönligit
wara bör / och uti rådslags wijs blifwer sagt
och talat / anten för: än Domen blifwer aff-
sagd / eller och sedan. Thezlikest såsom wij
på thet aldratroligste wele befljta oss / at wij
ingen then Sakan skole göra / som saaklös är /
utan ther til förhjelps / at then som ofskyldigez
är / må blifwa frij sagder / och således niuta
sijn ofskyldigheet til godo: Så wele wij in-
gen then Sacklösan göra som Saker är / utan
heller ther på förarbeta / at osswer then brok-
lige och skyldige motte utan Wypholding
och Förhaling blifwa dömdt och sententier-
rat. Och til itt Besluut / wele och skole wij alle
thet göra och låta / thet som fromme och rätt-
wijsse Dommare wälkläder och anstår / utan
all Påfund och arg List.

Til

Til
och befale
Afflores
skrifte ko
gifwa the
ligen / at
sin mening
i een am
sitter / o
och fram
in til stel
thet föd
faller th
Detän
gen bör
een stoc
sielwe
wijtel
Laal o
före m
ra Sa
här m
then si
sittiar
terne k
lenast
y stelf

Til thet Siunde / Wij biudhe

Huru områ
Ras skal.

och befale / at wår Doombaswande och
Assessores efterfölia thenna Drdning när
så wijdt kommer / at the skole rösta om / och
gifwa theras Betänckiande i Saken / Nem-
ligen / at then som nederst sitter / gifwer först
sin mening tilkenna wå första Saken / sedan
i een annan Saak then ther näst ofwan före
sitter / och wijdare i then tredie / fierde Saak
och framgeent vp åt / effter som the sittia til/
in til sielfwe Dombaswandem. Och såsom
thet föder all Dordning aff sig när then ene
faller then andre i Talet / och wil gifwa sitt
Betänckiande för än honom effter Drdning-
gen bör swara och tala / så skeer och Rätten
een stor Waanåhra och *Despect* / och lender
sielfwe Dommarne til Efftertaal och För-
wiitelse / när the inlåte sig med fremmande
Taal och *Discurs* / och taga sig nogot annat
före medan Råranden och Swaranden för-
ra Saken i Rätten: Hwar före wele wij at
hår med skal hafwas Fördragh / och skole i
then staden wår Doombaswande och Bija-
sittiare gifwa grañ acht på thet som aff Par-
terne kan blifwa framfört / på thet the icke al-
lenast grundeligen måge författa och begri-
pa sielfwe Saken med thes omständigheter /

B ij utan

utan och sedan therutin nan thes rättwijsli-
gare dömma.

Om Juf är
naghon Wils
dugan wara
i Konungs
Nämbo.

Til thet Andonde/ Effter thet
sig offta tildrager / at anten wår Doomhaf-
wande eller nogon aff Biffittiarne är enthes-
re af Parterne / som Rätten wele plåga / med
Skylskap och Swågerskap förbundne / eller
och står med en theras aff Parterne uti oppen-
baar Fiendskap / så at Käranden eller Swa-
randen kunne icke allenast jäfwa honö wara
wildugå / utå oc kunne med Rätta åsta oc wrå-
tia honö utur Rätten / Så på det at hwarken
then höglofflige Rätten / eller och honom som
Domaren är / icke skal stee nogon Förklen-
ring / Derföre befale wij at then samma
holler sigh ther ifrån så länge thet Målet och
Ärendet förhandlas / och kan blifwa slittit.

Juren Para-
terne Kärän-
de och Swa-
rande skole
see sigh emot
Rätten.

Til thet Tjyonde/ Wår Dom-
wåde och *Assessores* skole och thesliikes hafua
itt strängt / alfwarligt och noga inseende / at
the som Sakerne andraga för Rätta / be-
wijsa Rätten een tilbörlich *Reverentz* och
Ahrewördning / bruka uti theras Framstel-
lande och Swarande een berömmeligh *Be-*
skedeligheet och *Moderation* / hafwandes
Fördragh med all *Widlöfftigheet* / särdeles
med oqwadins och andre otibörliche och olof-
lige

lige smäde
han skal
ting skole
proponera
ligen fram
och förord
uti Demm

Til

här til do
och ofstic
sällan eff
lefwere
werer ad
ligen wa
soner ha
det haf
för gö
hafwan
the Do
ras om
Domb
äre ml
skole / o
tillkom
som R
at öfwi
gångs
the tyre

lige sinåde och skåls Ord / Hvilken thet gör/
Han skal straffas efter Lagen: Och för all
ting skole the holla them thet til / at hward the
proponera wele / at the thet klarligen och tyde-
ligen framstella / på thet the som thet til satte
och förordnade äre / kunne thet antekna och
vti Penman författa.

Til det Tjonde / Effter thet oc
hår til dags med Domböckerne fast sellsampt
och offteligen är tilgångit / så at the anten
fallan effter Rixsens Beslut äre wordne in-
leswererade / eller och fast än nogre äre inles-
wererade / så hafua the doch af ingen granne-
ligen warit öfwerseedde / effter icke wisse Per-
soner hafwa thet til warit förordnade / som
det hafwa kunnat göra: Derföre hafwa wij
för gött anseedt och bewilliat at wår Dom-
hafwande och Bissittiare skole öfwersee alle
the Domböcker / som åhrligen bör inlesuere-
ras om Kindermessö / begynnandes på the
Domböcker som nu nästförledne Kindermessö
äre inlesuereerade / och hår efter inlesuereeres
skole / och sedan gifwa deras mening om them
tilkenna / Men effter them allom samptligen
som Rätten beklåda / fuller swårt wil falla /
at öfwersee samå Domböcker / medan Rätte-
gångs Terminerne wara oc vppstå / så skole
the fyre / som i medler tid i Stocholm residera

Tuzt medh
Domböcker
ne hollas
sål.

MS.

MS.

som förbemält är / taga sig allena samma
omaaft vppå / och ther the nogot funna i sam-
ma Domböcker / som kan vara orätt dömdt /
M. så skole the thet referera til nästkommande
Rättegångs Termijn / ther om tā wiidare
atransfaka / Sålom och i medler tijdh vptaga
M. alle Högmåls och Liffssaker / som ifrån alle
Landzendar vth om Rättegångs Ter-
minerne blifwa til of vpslutne / och gifwa of
M. theras Betänckande ther om tillenna / an-
tingen the igenom skälige oc Christelige Dr-
saker måge benådas til Liffwet eller icke:
Desliques hafwa macht at stämpna och cites
rapå Parternars ödmuete Begåran / them
som swara skole / Doch of förbehollet alle
Citationer / när wij sielfwe äre här tilstådes /
antingen medan Rättegångs Terminerne
waara / eller och thesemellan. Men så skal
wår *Advocat Fiscal* först vara förplich-
tat / at fordra förbr:te Doomböcker til sig ifrå
Håredzhöffdingerna / Lagmän / thesliques
och Borgmestare och Rådhi i Städerna / och
presentera them för wår Konungslighe
Nämnd. Ar han therutinnan försummelig /
straffes tā efter wår Doombaswandes och
Bisittiares Godhynchio / Men ar skulden
hoos Håredzhöffdingarna / Lagmännen /
eller

1701
1702
1703
1704
1705
1706
1707
1708
1709
1710
1711
1712
1713
1714
1715
1716
1717
1718
1719
1720
1721
1722
1723
1724
1725
1726
1727
1728
1729
1730
1731
1732
1733
1734
1735
1736
1737
1738
1739
1740
1741
1742
1743
1744
1745
1746
1747
1748
1749
1750
1751
1752
1753
1754
1755
1756
1757
1758
1759
1760
1761
1762
1763
1764
1765
1766
1767
1768
1769
1770
1771
1772
1773
1774
1775
1776
1777
1778
1779
1780
1781
1782
1783
1784
1785
1786
1787
1788
1789
1790
1791
1792
1793
1794
1795
1796
1797
1798
1799
1800

eller och hos
derne / at the
försumma
bör tā E
fler / wår
necera E
L
endels
Ewar
gen fall
för myc
Saker
wertwå
dighet
Eherf
salnin
sittiar
ther fl
och skå
sagden
danta
höfde
mån
ceder
fierra
yllas
wåsa

eller och hos Borgmästare och Rådhi i Stå-
derne/ at the them icke hafwa welat/ eller och
försummat at tilställa wår *Advocat Fiscal*,
böte tå Tretton Daler för hwar gång thet
skeer / wår Hoffrån Eensaak/ och listwål les-
werera Doomboken in.

Til thet Elloffte / Effter thet Om 2. Aff-
saker.

endeels wil falla of beswärligit / at gifwa
Swär och Besked på the Liffaker som åhrli-
gen falla / och vuder of stuitas / medan wij
för mycket annat Bestellande vti Regementz
Saker/ icke hafua lägenhet och tilfälle/ at of-
werwåga them effter alles theras Omstån-
digheet / som doch medh rätta skee borde/
Therföre wele wij här medh hafwa vthi Be-
faling giffuit wår Domhafwande och Bis-
fittiare/ at the alle sådane Saker optage / på
thet fliteligste och troligste öffuerwåga så
och skärskoda / anten then som ifrån Liffwet
sagder är / skal kunna benådas eller icke / vna-
dantagandes vthi the fall/ som wåre Landz-
höfdingar / Ståthollare och Befalnings-
män hafwa macht effter *Ordinatz. ien* at pros-
cedera: Och hward aff them i så motto i wår
fierra frånwaru kan blifua afftalat/ thet skal
gillas och effterkommas. Men äre wij sielff-
ne så när tilstådes / tå skole the först låta of
thet

om weta/ för: ån *Exsecutionen* skal skee/ och med straffet blifwer efterfolgd.

Om Konägs
hgh Hoffrägs
Secreterare,
Notarter och
Handlings-
skrifware.

Til thet Colffte/ Wij wele och
at theñä wår Konungslige Doom/ Nämnd eller Hoffrätt skal wara til thet minste för-
sorgd med en Lård/ försaren och trowårdigh.
Secreterare, Notarius, såsom och någre redelige Rättegångs och Handlings Skrifware/ förb:te *Secreterare* til Hielp och Bistånd the ther samptlighen skole wara tilstådes på the Tijder och Stunder som nogot haffs för-
hender/ effter som föreskrifwit står: Särdeles med högsta fljst antekna och *protocollera*, hwadh aff Parterne på både sidor kan för Rätta framställas och förhandlas: These liffes beholla hoos *Acterna* wisse Copier aff alle the Bress/ skriffelige Rättelser och *Documenter* som wti Rätten blifwa inlagde. Och skole the eliest sig aldeles så forholla och ställa/ effter som these effterfoliande the ras lifflike och skriffelige Eder wthi Bookstafwen och wijsa.

Secreteras
vens Ledh.

Iagh *N N.* Konungsligs Nämnds til-
förordnat *Secreterare*, tillsäger/ lofwar och swår widh Gudh och på hans helga *Evangelium*/ at iagh skal med högsta fljst/ omsorg/ och åhoga troligen och sanferdeligen föresk
mitt

mitt ombette
tis protolle
waring he
lar blifwa /
ter och Bre
och ther no
teller kunn
them hoo
ra/ ingon
skriffit the
nungens
Weestka
ppenda
wara bö
som wti
Döree
wil och
na/ gif
dande
aff them
ringar/
för mit
är/ wa
Cedsw
tröalant
W
Skrifw

mitt ombetrodde Kall och Embete: Detsli-
kis *protocollera*, affskrifwa och uti godh för-
waring holla alt hwad för Rätta kan hand-
lat blifwa / Serdeles the Skriffter / Affskrif-
ter och Breeff som inlagde warda / Såsom
och ther nogre Breeff / Documenter eller Räte-
telfer kunne migh *in originali* tilstålte blifwa /
them hoos sielfwe Acterna gömma och bewa-
ra / ingom / anten sielfwe Brefwen eller Aff-
skriff the aff tilhanda komma låta / utan Ro-
nungens Domhufwandes och Biffittiares
Beetfkap och Tilstånd: Icke heller nogrom
uppenbara eller låsa låta thet som förborgat
wara bör: I synnerheet holla thet hemligt
som uti Rättegångs Saker inman om lycta
Dörer blifwer talat och affhandlat. Jagh
wil och hwarken wara och åttwara Parter-
na / gifwandes them Råd uti theras fris-
dande Saker / eller och taga eller taga låta
aff them nogre Mutor / Skäncker och Förå-
ringar / vndantagandes then *Taxa* som mig
för mit omaak effter bewilliat Ordning giord
är / utan i allo motto så förholla mig / som een
Cedfwuren *Secreterare* ägnar och bör / och
fwäl anstår.

Wij N. N. tilförordnade Handlings
Skrifware tillsäije och swarie wid Gudh och

S

på

Handlings
Skrifwarens
Sedh.

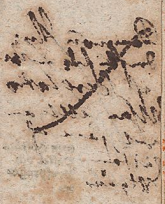
på hans helige Ewangelium / at wiij wåre
 tilbetrodde Kall och Embete med skrifwan-
 de / låsande och copierande wele och skole på
 thet sligteligste / troligen och utan arg list be-
 klåda och förestå / effter som osz aff Konun-
 gens Domhawsande / Bissittiarne och Sec-
 creteraren kan blifwa påtagt och i befallning
 gifwit. Wij skole icke heller nogrom oppen-
 bara / höra eller låsa låta / myket mindre med-
 dela nogon Copia aff thet som i Rättegångs
 Saker bör wara förtegit / utan Konungs
 Domhawsandes / Bissittiares och Secre-
 terarens Loff och Minne / Och therföre icke
 heller fordra / begära / taga eller taga låta aff
 någrom nogon Föråbring eller Mutor / Un-
 dantagandes then Taxa som osz för wårt
 omaak effter bewilliat Ordning giord är. In
 summa / wiij jätte osz alt thet at göra som
 trogne Skrifware ågnar och bör iallo mot-
 to / utan Påfund och Argheet.

Om Secret.
 och Hand-
 lings skrifw.
 Kall och Em-
 bete / theslig-
 tes huru Do-
 mar / Bress
 och Missiver
 skole ynder
 skrifwas och
 förseglas.

Til thet Trettonde / Och sås
 som förb:te Secreterare med sine Adjuncter
 och tilförordnade är skyldigh at fullkompna
 och reent skrifwa Acterna sedan Saken är
 nogsampt och tilfyllest aff Parterna worden
 för Rätta förhandlat / på thet at tsår Dom-
 hawsande och Bissittiare måge them thes
 bätte

håttor öfne
 falla / Så
 Rättegång
 när wår
 sig samsat
 I synner
 na hwar
 och en fö
 stad fests
 kan thes
 rat / M
 lat / skol
 Skrifw
 Döds
 aldeles
 skal och
 ring th
 låta för
 brukat
 förplig
 alle B
 vthgå
 cepra /
 aff cen
 inge R
 Rätter
 från v

bättre öfwerläsa / för än the nogon Doom
 falla / Så skal och Secreteraren så wäl som
 Rättegångs Skrifware wara med tilstådes
 när war Domhastwände och *Assessores* wele
 sig samsättia och föreena om sielsua Domen.
 I synnerheet skole the tå granneligen optek-
 na hward Skåål / Grund och Bewijs hwar
 och en förer och brukar / och ther med han
 stadfester sin mening / yppå thet at Domen
 kan thes bättre blifwa försattat och *concep-*
erat: Men hward iså motto blifwer förhand-
 lat / skole förbete *Secreterer* och *Handlings-*
Skrifware beholla hoos sigh in uti theras
 Dödsstund / och thet för ingom yppenbara /
 aldeles effter deras gjorde Eed; lydelse. Så
 skal och *Secreteraren* hafwa uti sin Förwa-
 ring thenne war Nämnds Insegle / ther med
 låta försegla / och thet uti ingen motto mis-
 bruka eller misbruka låta / Deslikses wara
 förplichtat med sin egen Hand ynder skrifwa
 alle Breff och eliest hward aff Rätten kan
 vthgå / sedan som the aff *Präsidenten* och *Vi-*
sepräsidenten / om the både äre tilstådes / eller
 aff een thera äre ynder skreffne: Doch skole
 inge Breff vthgå för än the aff samptelige
 Rätten öffuer sedde och samtyckte äre: Och
 sedan ynder skrifwes Breffwen medh thesse
 S ij Drd:

18. 11

han hafwer kunnat: Ditt wäl effter offta
hender/ at then som een godh Saak hafwer/
icke kan så framförän som thet sig bör/ och t
så motto igenom sitt ogrundade och obetänke
te framställande förderfwar och förwärrar
sin egen Saak: Icke heller kunna Dommarar
ne på sådant sätt noghsampt blifwa vnder
wiiste och vnderättade om Saakfens Om
stendighceeter/ så at the kunna dömma effter
besta kunnist/ som Laghboken säger/ och han
nödgas fölia Bispingar och thet som owist
är / Och fölier så effter een wrångwijs och
ogrundat Berättelse/ cen wrångwijs och o
grundat Doom: Dersfore skal här med wara
Käranden om och Swaranden om efterlätit/
at så frampt the sielfwe icke wele eller kunna
framsöra deras Saak och Arender för Kä
ten/ thet the td måge förskaffa sig andra som
thet på theas wägna göra kunna/ Doch sko
le the them som the således tilbetroo at tala
och swara för sig/ icke allena tilfyllest och nöya
achtigt vnderwiisa om Arendens Lågenheet/
utan och meddela them theas skriffelige Jul
macht/ med hwilken war Domhafswande och
Assessores kunna låta sig dönya för alt efter
taal skull. Hwar och war Domhafswande och
Assessores af noget wichtigt betänkiande och
S. ij för

Partnummer
Fullmächtig
edh. . .

för synnerlige Orsaker skull wille fordra aff
Kärändens och Swarandens Fullmäcti-
ge någon Eedh/ så skole förbræe Fullmechtige
göra themma efterföljandes Eedh.

Jagh N. N. Fullmechtig giorder til Råte
ta på N. N. wägna/ Lofswar och swäär widh
Gudh och på hans helige Ewangelium/ at
iagh wti themma Saak wil effter mitt högsta
och bästa Förstånd tala / råda och handla/ så
at iagh therutinman icke brukar någon wite-
terlig Falskheet/ Osanning eller Drätt/ eller
söker ther effter huru iag kan til min Weder-
parts Skada och Fördärff upholla Saken/
Särdeles icke uppenbara för min Princi-
pals Wederpart the Skåal och Bewijs
som mig aff honom til Saaksens wthförning
äre betrodde, Wil och bewijsa themne hög-
loflige Rätten/ och the Personer som ther wti
sittia all tilbörlich Reverentz och Ahra/ och
beslijta mig om all Tucht och Bestedeligheet/
Dch eliest alt thet göra och låta thet en tro-
gen Fullmächtig ägnar och bör.

Til thet Sextonde / Effter

efsmofftast hender / at Kärändens och Swa-
randen besölia Rättegången / meera aff een
wring och onskesfull begärlichheet at tråta/
och til at ymächta hwar annan / än at the
skole

Om Kärän-
de och Swä-
rande äro
Eedh af hwar
andre,

skole ha
påstå/
wande o
och Kär-
hwar an
skal the
stafwa
J
Gudh
troor o
een god
ter och
Förhal
som ta
Wil oc
got kan
ningen
och hn
och wi
Defle
fränck
vchfel
som i
Affsa
Gud
woor

skole hafwa een godh och rättwijs Saak vppå
påstå / Hwarföre så framt wår Domhaf
wande och Biffittiare befunne thet rådeligit
och Kåranden och Swaranden wille thet af
hwar annan in för Rätta eska och begåra / så
skal them effterfoliande Eedh blifwa före
stafwat:

Jagh *N. N.* Kårande / gör min Eedh til
Gudh och hans helge Ewangelium / thet iag
troor och icke annars weet / än at iag hafwer
een godh och rättferdig Saak vppåstå / Sö
ker och åstundar icke heller här med nogon
Förhalning / eller och noget sådant Bpstoff
som kan lenda min Wederpart til Skada /
Wil och så offta som migh aff Rätten om no
got kan blifwa tilsporde icke förtiija San
ningen / utan henne vppenbarligen bekenna /
och hwad migh i så motto kan wara kunnige
och witterligit / dierfweligen gifwa tilkenna:
Desliktes skal iagh icke heller nogrom noget
skänckia eller nogon Föråbring tilfåija eller
vthfesta / på thet Domen må blifwa sålter
som iagh wil hafwan / min Wederpart til
Affsaknat och Fördärff.

Jagh *N. N.* Swarande / swår widh
Gudh och hans helige Ewangelium / thet iag
troor och icke annars weet / än iagh hafwer
een

Kårandens
Eedh.

Swarandens
Eedh.

een godh och rättwisi Saak uppstå/ Sär-
 deles at förfehta och förswara mig emot min
 Wederpart och Anlagare/ Skal och icke hel-
 ler åstunda/ söka och begära uti themna Rät-
 tegångs Saak något skadeligit Vpstoff eller
 Förhaling: Och så offta iagh aff Rätten
 blifwer om något tilsporde/ wil iagh (så my-
 ket mig witterligt är) bekenna Sanningen/
 och til förestälte Spörsinål swara. Iagh
 skal icke heller föråhra eller nogon Föraring
 utåsta/ på thet Anlagaren må tappa Sas-
 ken/ och iagh winna.

Om noghon
 af Parterna
 förwägrar
 sig göra före-
 strefne Edh.

Til thet Siuttonde/ Den för-
 wägrar sigh Käranden at göra förestreffne
 Edh/ när Swaranden then aff honom in
 för en sittande Rätt begärer/ så skal Kärans-
 dens klagan wara krafftlöds/ och Swarans-
 den thet emot blifwa frikender at ytterligas-
 re swara sin Wederpart uti samma Saak:
 Deslikses skal och Käranden vprätta och be-
 tala Swarandenom all ljdin skada och vnds-
 kostnat effter Dombaswandens och Bissit-
 tiarnes Måhordom. Förwägrar sig och
 Swaranden at göra förestreffne Edh/ när
 Käranden then aff honom in för Rätta kan
 fordra och begära/ Så skal thet thet före blif-
 wa hollit och aff sagt/ listu som Swaranden
 hade

hade ta
 pat

L
 swart
 nogon
 hafwa
 tan af
 at Pa
 longe
 Vifly
 Så ha
 macht
 Kärat
 Edh/
 Sam

hans
 fram
 wijs
 til at
 fordr

wäl
 för
 wen
 Eller

hade tagit Skulden på sigh / och således tap
pat Saken.

Til thet Aldertonde / **Wil nu**
hvarken Råranden eller Swaranden åska
nogon Eedh af hwar annan / och wår Dom
hafwande så wål som Bysittiare thesfför
tan af alle lägenheeter noghsampt förmerlia/
at Parterna sökia medh samma Rättegång
longe och skadelige Förhalingar / och såfenge
Btflychter / thet med at vppeholla Saken /
Tå hafwe Domhaffuanden och Bysittiarne
mache och tilstånd *ex officio* at låte förestafua
Råranden och Swaranden effter söliande
Eedh / så fram the then med itt gott och reent
Samtwet göra kunne.

Jagh *N. N.* swår widh Gudh och på
hans helige Ewangeliium / thet iagh thetta
framsteller och begärer / icke aff en wrång
wijs Mening / Dndsko och Argheet / eller och
til at förhala tiden / utan at min nödtorfft så
fordrar och kräfwer.

Til thet Nictonde / **Effter och**
wålhender / at anten Råranden kommer in
för Rätta och gifwer androm Saak / och
wender sedan åter icke fullsöliandes Saken /
Eller och at Swaranden och then som beskyl
les

Om ingen
thera af Par
terne willa
åska Eedh af
hwar andra
och huru the
tå Skole Eedh
gånga.

*Juramen =
tum mali tie*

Om Partes
na icke fulls
sölia theras
saak för rätta
ta / och hwad
Eedh the ta
swaris Skole.

tes icke blifwer stadig at drifwa Saken emot
Klagaren med Swar och Seensäjelse/ Der
säte skal både Käranden så wäl som Swa
randen om aff Rätten blifwa förestafwat ef
ter föliandes Eedh.

Kärandens
Eedh.

Jagh N. N. Kärande lofwar och swär
wid Gudh och på hans helige Ewangelium/
thet iag thenne påbegynte Rättegängs saak
wil/ anten sielfuer eller genom min Fulmech
tige til Rätta utföra/ och emot min Weder
part fullfölia. Men hwar och så henda kün
de (thet Gudh förbiude) at iag tappade Sa
ken/ Så beplichtar iagh migh at vprätta och
betala Swaranden om all bewissligh skada
och vndkostnat/ effter thenne tilförordnade
Konungslige Nämnds Måhordom och Be
tänkiande/ utan all arg list/ Och til en högre
Förwaring/ sätter iag til en wiss Underpart
all mitt Godz/ både rörligit och orörligit/
både thet iag nu äger/ och här effter äga får.

Swarandens
Eedh.

Jagh N. N. Swarande / lofwar och
swär widh Gudh och hans helige Ewangelii
um/ thet iagh thenne påbegynte Rättegängs
saak wil fullfölia emot min Anflagare/ Och
så framt Konungens Domhafwande och
Bisittiarne war da aff säijandes / at iagh är
skyldigh betala min Wederpart all skada och
vnda

vndkost
ord vpr
Thet til
derpart
och här

L
doch al
re både
och Fr
Konun
flycht/
Klagen
draga
med gi
tan å
gens
och be
Bisitt
Swa
Dr
Zoff
delige
ias pl
the S
ners
gedon
Kädh
holles

vndkoffinat / skal iagh then efter theas Må-
ord vprätta / och min Anlagare förnösja /
Thes til högze Föräkning sätter iagh til vnd-
derpant alt mitt Godz / thet iagh nu äger /
och här effter äga får.

Til thet Liugunde / Och än-
doch alle Sverigis Rittis trogne Inbyggia-
re både Andelige och Verldzlige / jämväl
och Fremmande skole hafwa til thenna wår
Konungslige Nämnd een säker och wiß Til-
flycht / så at them skal wara effterlätit theas
Klagemål / Nödh och Årender tilböriligen an-
draga: Likwäl effter Sverigis Lagh ick
medgifwer / at alle Saker immediat och v-
tan åstildnat skole stärkodas aff Konun-
gens tillförordnade Nämnd / Thersföre biude
och befale wij / at wår Domhafwande och
Riisittiare rätta sig härutinnan både effter
Sverigis Lagh / så och effter thenna wår
Ördning.

Til thet Första / Skole för thenna wår Konungslige
Zoffrätt och öffuerste Doom införas / cognosceras och åns-
deligen slütas alle Lagwadde Årender / som vnder oss wåds-
ias plåga och vpskrivas kunne och bör / Thet wari sig ifrån
the Förstelige Zoffrätter i Förstendömen effter Donationers
ners Lydelse / Lagmans Tingen / och Rådstugurne i Kon-
gedömmet / Landrådet i Estland / och Borgmästare och
Rådhi i Råfle / inge vndantagandes : Dogh så at the med
holles och procederas som här effter följer / At the Saker

D ij som

Om Laghs
wadde saker
och hwilke
the äre.

*År 1700
1700 P.*

som bliffna Lagwäddel från Lagmännerna eller Städerna i Sverige och Finland / Skole icke wara vnder Femtio Daler / Men från Stockholms Stadh icke vnder Hundrade Daler / Elieft skal alltid stånda widh Lagmännernars och Borgmästarnars i Städernes affsagda Domar.

Til thet Andra / Alle Crimina læsa Majestatis.

Til thet Tredie / Alle the Trender som aff Konungens Nämnd pläghe ransakas och dömmas å Råsst eller Landzting / thesligtis å Rättere Ting.

Til thet Fierde / Skole och theras Saker bliffna vptagne / the thet märkeligen och nogsamte bewiisa kunne / at Rättern hassuer wordet them förnekat aff Häredzhöfvingarne / Lagmännerna / Borgmästare och Rådhi i Städerna / eller theras Saak hade länge wordet vppehollin / eller at sielssue Domarne wore Weder delemån / veti Saken partijske och mistänctee. Dogh skole the som således bestycte bliffu we först stämpnas aff wår Konungelige Nämnd / Sina nas the bråzlige / ware the thet straff vndergiffue / som aff Nämnden effter Saaksens Omständigheteer och Wichtigeet kan bliffna pålagte. Men hwad sielssue Saken widh kommer / skal hon aff wår Nämnd stårskodas / ransakas och dömmas / och ingalunda skutas thet ifrån / medh mins dre nogon märkeligh orsaak thet kraffde.

Til thet Fämte / Alle Privilegerade Personers Saker / förnämligh Ridder Skapsens och Adelens effter Privilegierners lydelse / och at thet medh holles effter then Rättes gångs Ordinantie / som i Örebro bewilliat är.

Til thet Siette / Skole och Upsala Academie Saker / som elieft thet sammastådes icke slitas kunne / aff wår Nämnd bliffna antagne / effter Privilegierners Innehold.

Til thet Siunde / Skole och wår Domhaffuande och Bysittare wara föränctee at vptagha the Trender / som wij sielssue aff höghwichtige Betänctande kunne til them skutas / särdeles the som of sielssue angån.

Til

Til
såsom
skole wa
och dö
ther em
gra the
da och
genelig
wål ic
I synn
cenfal
ker lag
kunni
nings
thet at
wår
geligh
rätta
allo m
förhie
berät
på R
Bref
Här
i St
gand
för

Til thet **T**ingunde första/ Och
såsom vår Domhafwande och Biffittiare
skole wara förplichtade at optaga/ skårskoda
och dömma om alle thesse förb:de Saker/ och
ther emot hafua then Myndigheet at förwå
gra them Rätten/ som med andre Saker biu
da och tee sig fram/ och thenne Rättegång e
gentligen icke widkomma: Så skole the lijk
wål icke affwijsa nogon snöpligen ifrån sigh/
I synnerheet the ther/ til åfventyrs/ åre så
eenfaldige at the icke weta/huru med alle Sa
ker lagligen skal fortfaras/ Såsom icke heller
kunnige åre på the Saker/ som af thenne Ko
nungslike Nämnd skole ransakas. Och på
thet at ingen skal klaga sig Rätlös/ så skole
vår Domhafwande och Biffittiare uti So
gelighet och med godh Bestedeligheet vnder
rätta them hwar på Saken står/ och eliest uti
allo motto/ så myket them står tilgörandes/
förhielpa hwar och en til thet han kan wara
berättigar: Sårdeles skole the wara skyldige
på Klagandens ödmuik begåran meddela
Bress och Skrifwetter/ så wåt til Laghman/
Håred: höff dingar/ Borgmästare och Råd
i Ståderne/ så wål som alle andre/ at Klag
anden motte stee och wedersaras huad Lag
förmå.

Huru Dom
hafw. och
Assessor
skole tee sig
emot them
som sälla
Rätt.

Om Stämpa
ning och Ci-
tation/oc om
Saakörder
som falla vti
Hoffrätten.

Si Consilio vel
alij iudicij nihil
iudicabit Admin. Straz.

MS.

Til thet Tiugu andra/Wij we-
le och hafwa gifuit war Konungslig Rämnd
then Myndigheet / at så frampt the som til
Rådh och Rättsuiffones Skepan och wälfora
dran satte och förordnade äre / ick wele låta
rätta sigh i Saken/choo the och tå helst wara
kunne / anten vthi högre eller lägre Stånd/
Vndeltige eller Verldzlige / I synnerheet the
som of medh lydno och hör samheet äre för-
plichtade / thet the tå måge stamma och citera
them in för sig / och sedan öfwer them senten-
tera och dömma / anten the tå komma tilstå-
des eller ick: Dogh så at war Domhafuan-
de och Biffittiare ick lätteligen ställa troo til
sådana klagan / eller äre hastige at gifwa vth
Citationer effter them som öfwer klagat war-
der / utan först skrifwa them til och granneli-
gen förspöria om Kärändens Saak / såsom
och förwenta ifrån them theas Endesthyllan
och Resolution. Men hwar anten theas end-
sthyllan ick kan göra fyllest vti Saken / eller
och the thet aldeles moottuilieligen förtiiga
och förfittia / Tå måge war Domhafwande
och Assessorer öfwer them dömma / som för-
är sagt / thet öfwer wij och sielfwe wele hallar:
Dch så fram Straffet kommer til Pennin-
geböter / skal halffparten komma of til godd /
then

then and
la / ick al
som aff re
dömmas

Til
blude och
hafwande
sig ther
för lifka
widare
the anten
nägne / e
ick stole
Sakern

Ti
förend
randen
sielfwe
måge fö
så wäl
effter
grund
allena
lä sielf
hafwe
ger sig
Dch na

thet andre halsparten skole the sielfwe behola
la/ icke allenast i thetta fallet/ utan och andre
som aff wår Konungslig Råmnd slijtas och
dömmas och sig emellan lijka bytandes.

13.

Til thet Tingu Tredie/ **Wij**
biude och befale at wår tilförordnade Dom
hafwande och Bjsittiare för all ting beslijta
sig thet om/ huruledes the kunna föreena och
förliska the sritidige Parterna för an nogot
widare blifwer tilgiort i Saken. Men huar
the anten til ingen förlytning sielfwe äre be
någne/ eller och Sakerne så för eweta/ at the
icke skole eller böre förliskas/ så måge the så
Sakerne för sig komma låra.

Om sritidige
Parterna
willa föreena
nas eller ey.

14

Til thet Tingu Fierde/ **Huar**
förendär nu efterlätit och tilstade warder Rå
randenom och Swarandenom/ at the anten
sielfwe eller och genom thetas Fullmechtige
måge föra Saken til Rätta/ så skole både the
så wål som thetas Fullmechtige/ hafwa detta
effterfältande i Linnelse: Först skola the
grundeligen med tydeltige och klare Ord/ icke
allena muneligh utan och skrifftligh framstel
la sielfwe *Factum* och huru thet sig tildragit
hafwer/ therutaf sielfwa *Actio* och Jordrin
gen slyter och hafwer sin rätta Ursprung:
Och när sielfwe Årendet således medh alla

Ordning som
Parterna
sielfwe eller
theras Fulls
mechtige skole
effterfältat
wthi Sakerne
nars frama
skälände.

15

16

Omstena

Omstendighetter är wordet tillkenna gifwit/
skole the framsättia theas Bön och Begä-
ran/ och hwad the förmena sigh med Rätta
hafwa til at fordra. Men är thet een Lagh-
wadd Saak/ så skole the först förmåla at the
alle formalia och requisita Appellationis/ uti
Swerigis Lag uttryckte/ hafwa haft i godh
acht/ Thet är/ the skole bewijisa/ at the lagli-
gen wadt hafwe/ icke allenast i rätthan tijdh/
utan och ifrån thet ena Dinget och Domen til
thet andre/ efter som Lagboken aff them åskar
och kräfwer. Sedan skola the anten på nytt
repetera hela Saken/ efter som the henne på
Håredz och Lagmans Ding/ så och för Borg-
messare och Rådth tillförenne hafwa drifwit/
eller och framsälla henne på itt annat Sätt/
efter som thet tå bäst wil sticka sig/ Och til itt
Beslutt begära at thet öfwer motte fallas
en tilbörlich Sentens och Doom.

Ward Pars
vernsare strif
der / som ins
läggias/ Po-
le wata sköl-
se.

Til thet Dingwemte/ Och så
som thet wil falla Swarandenom eller hans
Fulmechtige endeels beswärligit/ at strax på
Dinan gifwa nogot grundeligte Swar/ på
Kärandens inlagde skrifelige Klagan/ för än
han hafwer sig thet öppå betänckt/ Thet före
skal Käranden och Klagaren altijdh hafwa i
förrådth twänne lijka lydande Skrifte/ thet
ena

M.

ena at lä
fella S
gäran
Swara
te/at til
fnyctia
mande
twane:
efter n
judice
wur S
sens R
loflige
lenda
koffrin

T
efter t
thet R
wa S
eller o
äre sa
med
te haf
lation
twand
dighe
gäran

ena at lägga vthi Rätten/ then andre at till
siella Swarandenom / så framt han thet be-
gärar: Och skal både Rårändens/ så wäl som
Swarandens inlagde Skrifter så wara stå-
te/ at til Saaksens större Anseende och Vth-
synnctiande icke widlöffteligen infördes Frem-
mande Nationers Lagh / Bruuk och Sed-
wane: Doch skal icke wara förbudt at man
effter nödtorfften och *ad melius informandos
judices, citerar, allegerar* och bewissar både
vthur Gudz och Swerigis Lagh / så och Rik-
sens *Recesser / Affhandlingar och Besluit/
loflige Bruuk och Sedwaner / thet som kan
lenda och tiena til Saksens Styrckia / För-
köffring och berömmeligh Vtföring.*

Til thet Tingu Siecte / Och Om Slågs-
mål och Dilacion.
effter vthi Rättegångs Saker henda plågar
thet Råranden så wäl som Swaranden haf-
wa Slågsmaal och referere sig in på Witnen
eller och andre Skåal och Bewijs / som icke
äre så när för handen/ för hwilken Orsak skul
med Domens och *sententiens* affsajande mot-
te hafwas fördrag/ och Parterna gifwas *Dila-
tion.* Så gifwe wij här med wår Domhaf-
swande och Bistittiare then Macht och Mynde-
dighet / at the antingen på Parternars be-
gäran/ eller och aff sig sielfwe på theras Em-
betes

Om Slågs-
mål och
Dilacion.

betes wägna måge tilstådia Bpfskof eller *Dis*
lation: Doch så at thez brede wid efter *Saker*
ners Omstendigheter eller Lågenheter setties
Parterne en wisz tijd/ når the åter skole wara
förplichtade komma med richtige besteedh til
stådes igen/ och swara hwarz andre til Rätta.

Om Domen/
och hwad för
Proceß man
holla skal för
änhan såls
les.

Til thet *Ling*u siunde/ När nu
Kåranden och Swaranden hafua på både si
dor inlagdt thezas Skriffter tillfyllest/ så at
intet annat felas/ ån at Domen skal affsåjas:
Skole wår Domhastwande och Bijsittiare
icke wara för hastige at fälla nogon Doom/
utan på efterföljande Sätt thez med *proce*
dera och således sigh förholla.

Til thet *Ling*u ettonde/ Först
skal tillsåjas the strijdige Parterne/ at the wi
ka ifrå Rätten/ samt alle andre som thez med
intet hafua beställa/ så at ingen blifuer tilstå
des thez inne qwarr/ vndantagandes wår
Domhastwande/ Bijsittiare/ *Secreteraren*
och Rättegångs Skrifwarne.

Til thet *Ling*u Nijonde/ I
Saken så ringa at man utan Förhaling/ Bp
fskof och longt öfuerwägande kan rå strax fälla
therutinän en Dom/ så skal then efter wår
Domhastw. oc Bijsittiares gode betänkiande
aff

aff *Secr*
och *conc*
Parten

L
Saken
importe
got me

cretera
först sk

collatio
skole the
rendwa

een S
ther nå

frånst
efter S
utimma

na till
och sed
Nårw

L
Sår

ne Re
then
Når

mesta
sama

aff *Secreteraren* blifua vti *Pennan* författat
och *conciperat* / och af honom sedan vti begge
Parternars närvaru öppenbarligē vpläsen.

Til thet Trettionde / Den är
Saken så högh / så wichtigh och aff itt så stort
importantz at hon synes willia behöfwa nos
got mera och widare betänkiande / Så skal *Secreteraren*
samt med *Handlings* *Skrifuarne*
först skrifwa *Acterne* reene / them flitelligen
collationera och öffuerläsa. När thet skede är /
skole the tilställas tvenne *Bisfittiare* *ad referendum* / så at man begynnar på the sista vti
een *Saak* / sedan vti een annan *Saak* på them
ther näst sitta / in til thes man kommer til the
främste. Och skole the som *Acterne* således
effter *Ordnungen* äre öfuerantwardade her
utinman icke förwågra sig / utan taga *Acterna*
til sig / med högsta flit them öffuerwåga /
och sedan vti alle *Collegarum* och *Bisfittiares*
Närvaru theras *Innehold* weta at berätta.

Til thet Trettionde Första /
Särdeles vti *Lagwadde* saker skole the tvenne
Referentes *Assessorer* gifwa tillkenna om
them *Sentens* och *Doom* / hwilken antingen
Häredzhöfdinge / *Lagman* / eller och *Borg-*
mestare och *Råd* i *Städerna* tillförenne vti
samma *Saak* säle hafwe / om hon är grundat i

Swerigis Lagh/ och kommer ther med öffuer
eens eller icke: Så skole the och på thet kortaste
ordentligen förmåla hward för Klagemål
Käranden hafwer infördt / och hward hans
Begäran hafwer warit / Sålom och hward
Swaranden hafuer ther emot inwendt/ Och
sedan alt thet som aff begge Parterne kan wa
ra sagt och talat aff begynnelsen och in til en
dan: I synnerheet thet som lender til sielfwe
Hufwudsaken: The siijtes om alt sådant haf
wer warit rätt giordt eller icke.

Til thet trettionde andra/ När
nu hela Handelen är således *summarie* wordt
aff the twenne *Bijfittiare refererat* / så skole
alle *Acta* aff myno/ ord ifrå ord uti hela *Colle
gij* Närwarelse blifwa opläsne/ så framt thet
synes wara af nöden/ Och skal wår *Dombaf
wande* efter giord *Relation* och *Acterners* *op
läsning* / först fråga the twenne *Bijfittiare*/
hwar på effter theas *Betentiande* hela *Hand
delen* står/ hward theas *Mening* ther utinnan
kan wara/ och med hward *Grund*/ *Skåål* och
Bewijs aff *Lagen* och eliest the sådant wele oc
kunne sö: sechta och sö: suara/ Sedan skole alle
the andre *Bijfittiarne* effter *Ordnigen* samt
med *Dombafuanden* uti lista motto/ icke alle
nast gifua theas mening blott tillenna/ utan
och hward *Skåål* the ther til hafwa kunna.

U
nu and
tänkt
gott wa
frjydig
thera si
se Skå
biffalla
de äre/
barlige
Doom
som och
tegång
och för
nunge
S
hwar
opläs
dare
Acte
thet k
med
mens
Så
pt i

Til thet trettionde tridie/ **H**uad
nu anten alle eller största deelen effter noga Be-
tänkiande och Omröstande besluta och kenna
gott wara/ thet skal wara Domen: Men äre the
stridige sijn emellan/ och lista monge på hwar
thera sidan/ så skal deras mening gälla som bå-
de Stälens haffua/ och wår Dombhaffuande wil
bijsfalla/ Doch så at ther wi sielssue så när stads-
de äre/ skole twenne *Assessores*/ för än the opp-
barligen låte förkunna för Parterna thesas
Doom/ giffua oss först ther om tillkenna / Så
som och när the samman komma til förb: Rät-
tegångs *Terminer*/ wara förpligtade at låta
oss förnimma / hwilke Saker som til wår Ro-
ningsligh Hoffrätt skutne äre.

Til thet trettionde fierde/ **W**en
hwar så wore/ at efter *Relationen* oc *Aclerners*
opläsande en eller flere af *Visittiarne* ännu wi
dare wille begära nogot yrstoff til at öfuerläsa
Aclerne/ och sig vthi Saken betänkia/ Så skal
thet hwarion och enom wara effterlatit/ och i
medler tidh skal medh Omröstandet och Do-
mens Författning hafwas fördragh.

Til thet Trettionde Femte/ **S**å ändogh *Swerigis* Lagh medhgiffuer /
at ingen må wädia ifrån thenna wår Ro-
nings

Om Benefi-
cio revisio-
nis.

Ronungslige Dom och Hofrätt/ och then Rå-
 tegångs Ordinantie som i Srebro är bewiliat/
 förmar/ at then som samma wår Ronungslige
 Doom quälter/ skal wara fallen til itt hundrade
 Daler: Lifwål medan wij åga högsta Doom
 öffuer alla Domare i Sverige / och os bör om
 alle Måhl Sanning vlecta / Såsom och åter
 bryta alle Schrocksofner och Affsofner: Ther
 före må then som befinner sigh beswärat öffuer
 wår Ronungslige Hoffråts affsagde Doom/
 icke genom nogot Wådiande / utan genom öds
 miut Bönestriftte gifwa om sitt beswär tilken-
 na / och niuta hoos os *Beneficium revisionis*:
 Doch så at han strax innan otta Dagars tidh
 legger i Rätten tuhundrade Daler / the Rå-
 ten skole tilfalla / antingen wij then affsagde
 Doom gille och stadseste / eller och icke.

Om execu-
 tion eller
 Domens en-
 delige fulgö-
 sande.

Til thet Treccijonde stette/ Eff-
 ter Execution är itt vstaff the nypperste och för-
 nemligste stycken / som lender til Rätt och Rått-
 wiisnes styrkio och befordran / och wij för all
 ting högeligen åstunda och gerna see / at hon må
 tilwera och hafua sin framgång / Tuert om igē/
 at all Drätt och Osanning må nedertryckt och
 affskaffat warda / Therföre är här med wår alf-
 warlige Willie och Befalning / at wår Dom-
 hafw. och Biffittiare / sedan Domen är affsagd/
 settie

settie och före
 wij tid / min
 effectiōna
 wd itt ansee

Til the

åframt then
 sulbordar th
 part motwil
 Domhafwa
 dminke beg
 narligen tilf
 ningimån/
 onder huille
 tande/är be
 Domen är
 Heemwif/
 hward Lagh
 nogslamp i
 man skal la
 förekomma
 teke fulgö
 om Jordeg
 Gåld / Im
 hward Nan
 besale wij
 nerne / R
 regulara c
 och vrdan

fettie och förelleggie then Parten som tappor/ en
wisstijd/ innan huilke han skal wara förpligtat
effterkomna thet som kan wara dömdt och affsagt
wid ett anseentligit Penningestraf tilgörandes.

Til thet trettionde siunde/ **Wen**
så framt then Parten som förlorat hafwer/ icke
fulbordar thet som är affsagt/ utan sin Weder-
part motwilieligen vppeholler / Hafwe då wår
Domhafwande oc Biffittiare/påKlagandens
ödmuik begäran/macht och tilstånd at låta alfs-
uarligen tilskrifwa wåra Ståthollare / Befals-
ningzmån/så wål som Borgmestare och Rådhy/
vnder huilke Godzet/ther om Parterne äre träs-
tande/är belägit/eller och sielfue Personen/som
Domen är gängin vnder ögonen / hafwer sin
Heemwist/ thet the låta Klaganden wedersaras
hwad Lagh förnä. Och såsom Swerigis Lagh
nogfsampt vthtrycker och tilkenna gifwer/ huru
man skal lagfötkia then som trelskas och icke wil
förekomma/ Jämwal then som affsagdan Dom-
tke fulgör och effterkommer (thet wart sikh
om Jordegodz / Liggjande Grunder/ eller och
Gäld/ Imurier / vprättade Contracter/ eller
hwad Nampn thet då hafwa kan) Så biude och
befale wij/at Ståthollaren/Befalningsmän-
nerne / Borgmestare och Rådhy vti thesse Fall
regulera och rätta sikh effter Swerigis tryckte
och vrgångne Laghbook.

Om the saaf
fålte icke eff-
terkommer
thet/ ther til
han sålt är.

Til

Om Ståthol
lara/ Befal
ningsmän/
Borgmästa
re och Råd
icke fulfölja
Konungelig
Kämnas
Döem.

Tilheet trettionde ettonde/ Fritt
nes Ståthollarne / Befalningsmännen/ så
och Borgmästare och Råd hár uttinnan försu
melige/ så at the för anscende til nogon Persons
Högheet / eller och för thet Haat och Afvund/
som the kunne hafwa och bára til then som Saa
ken wunnit hafwer / eller och för nogon annan
oskáligh orsaat skull/ icke wele efterlåta och thet
til förhielpa/ at then affsagde Sentens och Dom
motte blifua sålt wti tilbórligh Execution/ myo
ket mindre achta wár Domhafwandes och Bis
sittiares förmaningar och Skrifuelser/ oe thet
utöfwer blifwer klagat: Så stole the wára salo
ne wti wár störste Dgunst och Gnåde / blifwa
affsatte ifrán thetas Kall och Embete / och als
drig komma thet mera til igen/ och thet utöfuer
öndergå thet Straff / som them aff wár Dom
hafwande och Bissittiare kan wára pålagdt.
Til wisso / hafwe wti thetta medh egen Konungligh
Hand önder skrifuit/ och witterligen låtit hängia wårt
Secret hár nedhan före / som är gifwit och skrifwit på
wårt Konungelige Sletet Stockholm. Anno Let Tu
send/ Serhundra de/ på thet Femtonde/ then tiugu tise
die Junij.

GVSTAVVS ADOLPHVS.

le
d
lo
s
/
o
n
r
n
lo
le
le
da
le
er
no
st.
gh
art
pa
no
rio

